

Rapport 1996/086, nationale ombudsman, 21 februari 1996

Klacht	1
Achtergrond	1
Onderzoek	2
Bevindingen	2
Beoordeling en conclusie	4
Aanbeveling	5

KLACHT

Op 29 maart 1995 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer V. te Amsterdam met een klacht over een gedraging van de gemeentepolitie te Amsterdam.

Naar deze gedraging werd een onderzoek ingesteld.

Omdat de gedraging van de politie dateert van voor de inwerkingtreding van de Politiewet 1993 (1 april 1994), wordt zij aangemerkt als een gedraging van de burgemeester van Amsterdam.

Op grond van de door verzoeker verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoeker klaagt erover dat de gemeentepolitie te Amsterdam medewerking heeft verleend aan een deurwaarder bij de ontruiming van zijn woning op 16 maart 1993.

ACHTERGROND

1.1. Art. 430 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) luidt als volgt:

"-1. De grossen van in Nederland gewezen vonnissen, van beschikkingen van de Nederlandse rechter en van in Nederland verleden authentieke akten alsmede van andere bij de wet als executoriale titel aangewezen stukken kunnen in geheel Nederland worden ten uitvoer gelegd.

-2. Zij moeten aan het hoofd voeren de woorden: In naam des Konings.

-3. Zij kunnen niet worden ten uitvoer gelegd dan na betekening aan de partij tegen wie de executie zich zal richten."

1.2. Art. 434 Rv luidt als volgt:

"De overhandiging van de executoriale titel, waarvan men de uitvoering verlangt, aan de deurwaarder, machtigt hem in die zaak tot het doen van de gehele executie, uit die titel voortvloeiende, met uitzondering alleen van die bij lijfswang, waartoe een bijzondere volmacht vereist wordt."

2. Tenuitvoerlegging van vonnissen van de burgerlijke rechter is een taak van de staat, waarmee, wanneer de rechthebbende daar om verzoekt, deurwaarders zijn belast. De taak van de deurwaarder is nader omschreven in onder meer het Deurwaardersreglement. Reele executie is een tenuitvoerlegging die voert tot een resultaat dat geheel gelijk is aan dat waartoe vrijwillige nakoming zou hebben geleid.

De deurwaarder kan zijn taak niet in alle gevallen alleen verrichten.

Hoewel hij wel de bevoegdheid hiertoe heeft, ontbreekt hem namelijk soms de feitelijke macht tot reele executie. Bijstand van politie of militairen kan dan nodig zijn. In deze gevallen wordt dan gesproken van hulp van 'de sterke arm'. Hieraan bestaat vooral behoefte in gevallen waarin

tegenstand tegen de executie wordt geboden of kan worden verwacht, zoals bij ontruiming en gijzelingen.

In de woorden 'In naam des Konings' (of 'In naam der Koningin'), zoals opgenomen in het hoofd van de grosse van een vonnis, ligt het bevel opgesloten aan de openbare macht om desgevraagd het vonnis ten uitvoer te leggen of bijstand te verlenen bij de tenuitvoerlegging. Gelet daarop moet een machtiging door de rechter van eiser om het vonnis zo nodig met de sterke arm ten uitvoer te leggen eigenlijk overbodig worden geacht. In theorie is dit juist, maar in de praktijk kan een zodanige machtiging van nut zijn voor de executant en de deurwaarder om de nodige bijstand ook werkelijk te verkrijgen. (Bron: W. Hugenholtz/W.H. Heemskerk, Hoofdpijnen van Nederlands burgerlijk procesrecht, 17e druk, Utrecht 1994, blz. 289, 293 en 297/8).

ONDERZOEK

In het kader van het onderzoek werd de burgemeester van Amsterdam verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Ook werd de burgemeester nog een specifieke vraag voorgelegd. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politietoedren werd ook de hoofdofficier van justitie te Amsterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie. De reactie van de burgemeester van Amsterdam gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

BEVINDINGEN

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

1. De feiten

1.1. Verzoeker leeft al geruime tijd in onmin met een aantal van zijn bureu.
Dit heeft geresulteerd in verschillende conflicten en geschillen.

1.2. Op 25 februari 1993 diende een kort geding van een aantal bewoners van het flatgebouw waarin zich de woning van verzoeker bevindt voor de president van de arrondissementsrechtbank te Amsterdam. De uitspraak van de rechter luidde - voor zover in dit verband relevant - als volgt:

"Veroordeelt gedaagden (verzoeker, zijn vriendin en zijn zoon; N.o.) binnen acht dagen na betekening van dit vonnis het appartement (...; verzoekers woning; N.o.) te verlaten met medeneming van alle in de flat aanwezige honden en de van hunnentwege aanwezige personen en verbiedt gedaagden gedurende drie maanden na betekening van dit vonnis weer in de flat terug te keren, danwel andere honden in de flat te laten, een en ander op verbeurte van een dwangsom van f.500,= voor iedere keer dat gedaagden nalaten aan deze veroordeling te voldoen, tot een maximum van f.50.000,=."

Het hoofd van het vonnis vermeldt de woorden: "In naam der Koningin!".

1.3. Een gerechtsdeurwaarder ontruimde op 16 maart 1993 verzoekers woning uit hoofde van voornoemd vonnis van 25 februari 1993. Op verzoek van de deurwaarder verleenden ambtenaren van de gemeentepolitie te Amsterdam assistentie bij deze ontruiming.

De politieambtenaren namen in hun mutatierapport de volgende omschrijving van het voorval op:

"Rapp's hebben assistentie verleend aan deurwaarder V., voor het ten uitvoerbrenge van een vonnis d.d. 25-2-1993, waarin de bewoners van perceel (...; de woning van verzoeker; N.o.) met hun honden voor de tijdsduur van 3 maanden uit hun woning werden gezet, dit n.a.v. overlast. In de woning bleken 6 honden aanwezig.

Uit onderzoek van rapp's bleek, dat het hier om twee drachtige teven ging alsmede 2 jonge honden. Uit verder onderzoek van rapp's bleek, dat het hier om een illegale hondenhandel ging daar desbetreffende personen diverse malen in de krant hadden geadverteerd met deze honden. Tevens bleek, dat men bij de Raad van Beheer voor 73 honden een stamboom had aangevraagd. Bij informatie ingewonnen bij het stadhuis bleek, dat er voor genoemd perceel geen vergunning was afgegeven voor het legaal ten verkoop voorradig hebben van honden alsmede dat er geen doorlopend register werd bijgehouden van de handelsvoorraad. Door rapp's zal verbaal worden opgemaakt voor overtreding van het honden en kattenbesluit, alsmede voor artikel 25 van de gezondheidsverordening, daar er in een kamer, gelegen naast de woonkamer diverse plekken betreffende hondurine werden aangetroffen.

De bewoners uit genoemd pand verwijderd door deurwaarder. Op de woning alsmede op de toegangsdeur van de bij de woning behorende boxruimte door de slotenmaker een nieuw slot geplaatst. Door de bewoners werden diverse dreigementen geuit variërende tot klachten, schadeclaims en kort geding. Voor de hondenhandel wordt contact opgenomen met de inkomstenbelasting, hondenbelasting en sociale dienst."

2. Het standpunt van verzoeker

2.1. Het standpunt van verzoeker staat verkort weergegeven in de klachtsamenvatting onder ' KLACHT '.

2.2. Verzoeker was van mening dat het vonnis van 25 februari 1993 geen basis bood om tot ontruiming van zijn woning over te gaan.

Hij stelde dat - nu de deurwaarder op basis van dit vonnis niet tot ontruiming had mogen overgaan - de assistentie van de politie aan de deurwaarder niet rechtmatig was.

3. Het standpunt van de burgemeester van Amsterdam

3.1. Op 8 augustus 1995 zond de burgemeester van Amsterdam de Nationale ombudsman de door de politie naar aanleiding van de klacht opgestelde rapportage. De burgemeester achtte de klacht ongegrond. Voor de motivering van zijn standpunt verwees hij naar de rapportage van de politie.

3.2. De politierapportage bestaat onder meer uit een rapport van 23 juni 1995 van de hoofdinspecteur van politie S. en een brief van 20 juli 1995 die de korpsleiding van de politie bij de aanbieding van dit rapport aan de burgemeester van Amsterdam had gezonden.

3.2.1. In de rapportage van hoofdinspecteur S. is het volgende vermeld:

"...Op 16 maart 1993 is door de politie van het buro Ganzenhoef op verzoek van deurwaarder V. bijstand verleend bij de ontruiming van perceel (...) te Amsterdam Zuid Oost, ingevolge een uitspraak van de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam dd. 25 februari 1993.

Klager klaagt nu over het feit dat de politie medewerking heeft verleend aan de deurwaarder bij de ontruiming van zijn woning.

De politie is krachtens de wet verplicht om de deurwaarder bij te staan indien deze daarom verzoekt. De ontruiming blijft echter een verantwoordelijkheid van de deurwaarder en het is niet aan de politie om bij ieder beroep dat een deurwaarder op de politie doet uitputtend het betreffende vonnis te bestuderen teneinde de rechtmatigheid van het verzoek te toetsen.

In onderhavige zaak valt de politie dan ook geen enkel verwijt te maken nu blijkt dat in het vonnis van de Arrondissementsrechtbank verzuimd is op te nemen 'ontruiming desnoods met

behulp van de sterke arm'.

In een telefoongesprek dat ik op 22 juni 1995 voerde met deurwaarder V., bleek ook hij deze mening toegedaan..."

3.2.2. In de aanbiedingsbrief van de korpsleiding aan de burgemeester van Amsterdam is het volgende opgenomen:

"...In aansluiting op de rapportage van de hoofdinspecteur S. (zie hiervoor onder punt 3.2.1.; N.o.) merk ik nog op dat de deurwaarder ontruimt en dat de politie daarbij in voorkomende gevallen wordt betrokken - op speciaal verzoek van de deurwaarder\ - om de veiligheid van de deurwaarder te garanderen.

Het optreden van de deurwaarder dient gedekt te zijn door een vonnis. De politie dient zich van de rechtmatigheid van de ontruiming te overtuigen en zal dus altijd aandacht besteden aan de inhoud van het vonnis dat de deurwaarder bij zich heeft.

De deurwaarder blijft naar mijn oordeel verantwoordelijk voor de uitvoering van het vonnis en mijns inziens treft de politie in deze kwestie geen blaam.

Ik acht de klacht niet gegrond en gelet op de wijze waarop klagers er in zijn geslaagd doorlopend overlast te veroorzaken voor hun omgeving, ook wat curieus..."

4. De reactie van verzoeker

In reactie op de brief van de burgemeester van Amsterdam uitte verzoeker nogmaals zijn ongenoegen over de gang van zaken.

5. Nadere reactie van de burgemeester van Amsterdam

Op 5 december 1995 nam een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch contact op met een beleidsmedewerkster van de burgemeester van Amsterdam in diens hoedanigheid van hoofd van de (toenmalige) gemeentepolitie te Amsterdam. Zij vroeg haar om een nadere toelichting te geven op de dagelijkse praktijk bij verzoeken om assistentie aan de politie door een gerechtsdeurwaarder. In een telefoongesprek op 20 december 1995 deelde de betrokken medewerkster namens de burgemeester van Amsterdam het volgende mee:

"Wanneer een gerechtsdeurwaarder de politie om assistentie verzoekt ter uitvoering van een rechterlijk vonnis, voldoet de politie in beginsel aan dit verzoek. De politie huldigt het standpunt dat de deurwaarder verantwoordelijk is voor de uitvoering van het vonnis. De politie rekent het niet tot haar taak om een beedigd deurwaarder te controleren op de juiste interpretatie van een rechterlijk vonnis. De politie besteedt in beginsel geen aandacht aan de inhoud van de uitspraak die de deurwaarder bij zich heeft, en kijkt niet zelf naar wat de rechter in dit vonnis heeft bepaald".

BEOORDELING EN CONCLUSIE

1. Verzoeker klaagt er over dat de gemeentepolitie te Amsterdam medewerking heeft verleend aan een deurwaarder bij de ontruiming van zijn woning op 16 maart 1993, uit hoofde van een vonnis van de president van de arrondissementsrechtbank te Amsterdam van 25 februari 1993. Verzoeker is van mening dat dit vonnis geen basis bood om tot ontruiming van zijn woning over te gaan. Hij stelt dat - nu de deurwaarder op basis van dit vonnis niet tot ontruiming had mogen overgaan - de assistentie van de politie aan de deurwaarder niet rechtmatig was.

2. Tenuitvoerlegging van vonnissen van de burgerlijke rechter is een taak van de staat, waarmee, wanneer de rechthebbende daar om verzoekt, deurwaarders zijn belast. In bepaalde gevallen kan de deurwaarder de politie verzoeken om bijstand bij de tenuitvoerlegging van een vonnis. In zo'n geval mag van de politie worden verwacht dat zij zich, alvorens de gevraagde bijstand te verlenen, op de hoogte stelt van de inhoud van de desbetreffende rechterlijke uitspraak. Daarbij dient zij zich ervan te vergewissen dat de deurwaarder aan die uitspraak de

bevoegdheid kan ontlenu tot het optreden waarvoor hij van de politie assistentie verzoekt.

3. In dit geval is de deurwaarder tegen verzoeker opgetreden op basis van het vonnis van 25 februari 1993. In dit vonnis heeft de rechter gedaagden, onder wie verzoeker, veroordeeld om hun woning te verlaten, en hun verboden om gedurende drie maanden weer in die woning terug te keren. Wanneer gedaagden zouden nalaten aan deze veroordeling te voldoen, zouden zij een dwangsom verbeuren van f500,- voor iedereen keer dat zij zouden nalaten aan de veroordeling te voldoen, tot een maximum van f 50.000.

De rechter heeft in dit vonnis derhalve niet bepaald dat, wanneer de gedaagden niet aan de veroordeling zouden voldoen, eisers werden gemachtigd om deze ontruiming te doen plaatsvinden met behulp van justitie en de sterke arm. Dit vonnis gaf eisers derhalve niet de bevoegdheid om verzoeker en de overige gedaagden, met hun honden, door een deurwaarder uit hun woning te laten verwijderen.

4. Het voorgaande betekent dat de deurwaarder aan het vonnis van 25 februari 1993 niet de bevoegdheid kon ontlenu om verzoeker en zijn mede-gedaagden uit hun woning te verwijderen. Gelet daarop is het onjuist dat de ambtenaren van de gemeentepolitie te Amsterdam de deurwaarder op 16 maart 1993 assistentie hebben verleend bij dit optreden. Immers, van de politie mag worden verwacht dat zij geen assistentie verleent bij optreden door een ambtsdrager waartoe deze geen bevoegdheid heeft. In die zin is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

5. Blijkens haar aanbiedingsbrief aan de burgemeester van Amsterdam (zie BEVINDINGEN, 3.2.2.) is de korpsleiding van oordeel dat de politie, voordat zij bijstand verleent aan een deurwaarder, zich dient te overtuigen van de rechtmatigheid van het beoogde optreden, en daartoe aandacht moet besteden aan de inhoud van het betreffende vonnis. Dit standpunt is in overeenstemming met hetgeen hiervoor, onder 2., is overwogen. In dit geval had bestudering van het betreffende vonnis overigens moeten leiden tot de conclusie dat de deurwaarder niet bevoegd was tot het optreden waarbij hij assistentie vroeg.

Uit de nadere reactie van de kant van de burgemeester van Amsterdam (zie BEVINDINGEN, 5.) kan echter worden afgeleid dat de politie in beginsel geen aandacht besteedt aan de inhoud van het betreffende vonnis. Het is op zichzelf niet onbegrijpelijk dat de politie, wanneer haar wordt verzocht om assistentie bij een voorgenomen reele executie door een deurwaarder, afgaat op de deskundigheid van die deurwaarder, wanneer deze stelt ingevolge een rechterlijk vonnis bevoegd te zijn tot dat optreden. Toch is een dergelijke benadering niet juist. Zij kan immers leiden tot de ongewenste situatie dat de politie assistentie verleent bij optreden door een deurwaarder die daartoe niet bevoegd is. Ook al heeft de deurwaarder in deze zijn eigen verantwoordelijkheid, van de politie mag, zoals al onder 4. is overwogen, worden verwacht dat zij geen bijstand verleent bij optreden door een deurwaarder waartoe deze niet bevoegd is. In zoverre heeft ook de politie haar eigen verantwoordelijkheid. Het voorgaande geeft aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

CONCLUSIE De klacht over de onderzochte gedraging van de gemeentepolitie te Amsterdam, die wordt aangemerkt als een gedraging van de burgemeester van Amsterdam, is gegrond.

AANBEVELING

De burgemeester van Amsterdam, in zijn hoedanigheid van beheerder van het regionale politiekorps Amstelland, wordt in overweging gegeven, voor zover nodig, te bevorderen dat de politie zich te allen tijde overtuigt van de rechtmatigheid van voorgenomen deurwaardersoptreden voordat zij de deurwaarder bij dat optreden de door hem gevraagde assistentie verleent.